

Stakeholder Opinions on Transported Education

Kezban Gazioğulları (Teacher-M.A.)
Ministry of National Education -Türkiye
ORCID: 0000-0003-0359-6033
yrgnckzbn@gmail.com

Prof.Dr. Hasan Demirtaş
İnönü University -Türkiye
ORCID:0000-0003-4159-8937
hasan.demirtas@inonu.edu.tr

Abstract

The aim of this study is to investigate the problems experienced in primary and secondary schools with transported education in terms of all stakeholders. In this study, which was conducted to reveal the problems experienced by students, teachers, administrators, parents and bus drivers, who are the stakeholders of education, a qualitative research based on determining the situation was made and a multiple case design was used. Semi-structured interview forms prepared by the researchers were used in the study. Various questions were asked to stakeholders regarding transported education. The participants of the research consist of teachers, school administrators, students, parents and bus drivers in the official primary and secondary schools, which are within the scope of transportation under the Directorate of National Education in Battalgazi, Malatya in 2021-2022 academic year. Data were collected using purposeful sampling method from a total of 34 people, including 4 administrators, 10 teachers, 11 students, 7 parents and 2 drivers. In the research, it was determined that parents and students were satisfied with transported education even though they had some difficulties; It has been determined that some of the teachers and administrators support transported education, and some do not support it because they think it is difficult for students. Teachers and administrators stated that transported education brings extra workload and responsibility. The drivers, on the other hand, stated that they had the most difficulties in terms of wages and improvements. Based on the findings of the study, it has been suggested that improvements in personnel rights for teachers and administrators working in schools where transported education is provided, improvements in school facilities for better school functioning, wage increases for drivers, and transport arrangements for students and parents be made.

Keywords: Education, Primary school, Middle school, Transported education, Stakeholder opinions

**E-International
Journal of Educational
Research**

Vol: 14, No: 6, pp. 219-235

Research Article

Received: 2023-10-06

Accepted: 2023-12-10

Suggested Citation

Gazioğulları, K. & Demirtaş, H. (2023). Stakeholder opinions on transported education, *E-International Journal of Educational Research*, 14 (6), 219-235. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1372155>

Extended Abstract

Problem: The purpose of this research is to determine the problems experienced by administrators, teachers, students, parents and bus drivers working in primary and secondary schools that provide transported education. In the literature review, it is seen that many studies have been carried out on transported education. However, there are not many studies on transported education in Malatya province. It is possible that the problems of transported education may differ according to the characteristics of the region (geographical, cultural, etc.). For this reason, some schools in the primary and secondary schools in the Battalgazi district of Malatya were discussed and the problems experienced in this region related to transported education were tried to be determined and it was aimed to offer solutions. Students, teachers, administrators, parents and bus drivers, who are the stakeholders of bussed education, have different problems related to transported education. In order for the system to operate more effectively, this research is crucial to understanding the issues with transported education from the viewpoint of all stakeholders, to thoroughly evaluating them, and to developing solutions.

Method: In this study, which was carried out in order to reveal the problems experienced by students, teachers, administrators, parents and bus drivers, who are the stakeholders of transported education, a qualitative research based on case study was made. A case study is a qualitative research method in which one or several situations, whose boundaries are drawn in a certain time, are examined in depth with data collection tools such as observations, interviews, documents, reports (Creswell, 2013). It focuses on how the place or people are affected by the situation and how they affect the situation (Tellis, 1997, cited in Yurdabakan& Tektaş, 2013). In the study, holistic multiple case study design was used since opinions were taken from students, teachers, parents, administrators and bus drivers who were affected by the transported education situation.

The research group of the study consists of students and their parents, bus drivers providing transportation services as well as teachers and administrators working in official primary and middle schools providing transported education in Battalgazi district of Malatya province during the 2021-2022 academic year. Data were collected through purposive sampling method from a total of 34 individuals, including 4 administrators and 10 teachers working in one primary school and one middle school providing transported education in the Battalgazi district, 11 students receiving transported education, 7 parents of students, and 2 bus drivers.

Semi-structured interview forms prepared by the researchers were used in the study. For the determination of demographic characteristics; three questions were asked to students, drivers and parents; 5 questions were asked to teachers and administrators. 7 questions were asked to each of the teachers, administrators and students, 4 questions to the drivers and 8 questions to the parents about the transported education application. Depending on the status of the interview, probing questions were also asked during the interview.

The validity and reliability studies in the research consist of five stages. First of all, before the semi-structured interview forms were created, a literature review was conducted and studies on the subject were revealed. Semi-structured interview forms prepared after the literature review were presented to the expert opinion, and after the feedback they were prepared and made ready for use. Afterwards, a pilot application was made and the data collection tool was finalized by evaluating whether the questions were understood by the respondents.

Findings: Looking at the results obtained from the research, there are positive and negative results of transported education. According to the results, there are negative consequences such as the fact that pre-school education is not within the scope of transported education, transported education brings a surplus workload on teachers and administrators, and there is no parent participation in school activities and parent meetings (Kaya, 2017; Yurdabakan, 2013; Arı, 2003; Bilek, 2012 ; Şimşek, 2017; Altunsaray, 1996; Kabaş, 2006; Karakütük, 1996; Kefeli, 2005; Küçükoğlu, 2001; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yalçın, 2006; Yeşilyurt, et al., 2007; Yılmaz, 1998) . Sezer and others (2018) stated that, in the interviews for family guidance, it is very difficult to be able to contact with the parents of transported students. Transported education creates a workload for teachers and administrators but does not provide an extra income. The

common point in the studies in literature is that transported education has extra responsibilities (Şimşek & Büyükkıdık, 2017; Bilek & Kale, 2012; Çavuşoğlu & Dönmez, 2018).

In transported education system, it has been determined that negative conditions such as headache, nausea, insomnia and fatigue are observed in the students who come by bus. It can be said that these negativities will make it difficult for the students to adapt to the lessons. According to the data obtained from the research, transported education carries the risk of accidents, there is no suitable transportation in school buses. Çavuşoğlu and Dönmez (2018) pointed out in their research that the school services carry more students than their capacity.

It has been observed that the schools do not have sufficient physical conditions for transported education. In the researches, it was stated that most of the transported education schools do not have a cafeteria (Yeşilyurt, 2007; Cincioğlu et al. 2014; Çetinkaya and Üzümcü, 2021). Teachers and administrators stated that they had problems in communicating with drivers. In their research, Cincioğlu et al. (2014) mentioned that the education level of the school service drivers is insufficient, the drivers in the tender and the drivers doing the transportation work are different, and therefore the desired result cannot be obtained even if training is provided.

Transported education restricts students' participation in extracurricular activities. According to Jimerson (2007) and Howley & Howley (2001), the time spent in the transport vehicle reduces the variety and duration of the child's participation in out-of-school activities, causing devastating effects on his social life. According to Ramage & Howley (2005), transporting a student negatively affects his homework, rest and sleep.

In the research, it has been determined that it is more advantageous to study in single grade classes rather than in multi grade classes. In the research conducted by Altunsaray (1996); He stated that despite the shortcomings of transported education, students develop positive behaviors, and students who receive education in single grade classes rather than multi grade classes benefit from education better. Kaya (2010) stated that the transported education system was implemented in order to provide education in a single grade classroom instead of a multi grade classroom in order to provide higher quality education to students. In the study, carried out by Büyükkaragöz et al. (1995), it was seen that teachers, administrators and parents expressed opinions that transported education increases student achievement.

Suggestions:

1. Material and moral opportunities can be provided to teachers and administrators in order to ensure school-family cooperation.
2. The adaptation process can be applied for students transported by bus.
3. Encouraging practices such as additional service points, extra additional courses, and extra points that can be used for the appointment of school administrators can be introduced to teachers and administrators working in the transported schools.
4. For kindergarten students who are not in the scope of transportation, service can be provided or kindergarten classes can be opened in villages.
5. Service opportunities may be provided for students to participate in courses and other extracurricular activities.

Taşımalı Eğitim Uygulamasına İlişkin Paydaş Görüşleri

Kezban Gazioğulları (Öğretmen-Y.L.)

Millî Eğitim Bakanlığı -Türkiye

ORCID: 0000-0003-0359-6033

yrgnckzbn@gmail.com

Prof. Dr. Hasan Demirtaş

İnönü Üniversitesi -Türkiye

ORCID: 0000-0003-4159-8937

hasan.demirtas@inonu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, taşımalı eğitim yapan ilkokul ve ortaokullarda yaşanan sıkıntıları tüm paydaşlar açısından araştırmaktır. Taşımalı eğitimin paydaşları olan öğrenci, öğretmen, idareci, veli ve servis şoförlerinin taşımalı eğitimle ilgili yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışmada durum belirlemeye dayalı nitel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Demografik özelliklerin tespiti için öğrenci, şoför ve velilere 3; öğretmen ve idarecilere 5 soru sorulmuştur. Taşımalı eğitim uygulamasıyla ilgili öğretmen, idareci ve öğrencilere 7şer soru, şoförlere 4 soru, velilere 8 soru yöneltilmiştir. Araştırmanın katılımcıları 2021 – 2022 eğitim öğretim yılında Malatya ili Battalgazi İlçesindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı taşıma kapsamında olan resmi ilkokul ve ortaokullardaki öğretmen, okul idarecisi, öğrenci, veli ve servis şoförlerinden oluşmaktadır. Bu okullar içinden Battalgazi ilçesinde taşımalı eğitim yapan bir ilkokul ve bir ortaokulda görev yapan 4 idareci ve 10 öğretmen, taşımalı eğitim alan 11 öğrenci, öğrencisi taşımalı eğitim alan 7 veli, 2 şoför olmak üzere toplam 34 kişiden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Araştırmada veli ve öğrencilerin-bazı sıkıntılar yaşasalar da- taşımalı eğitimden memnun oldukları görülmüştür. Öğretmen ve idarecilerden bazıları taşımalı eğitimi desteklerken, bazılarının ise öğrenci için zor olduğunu düşündüklerinden taşımalı eğitimi desteklemedikleri belirlenmiştir. Öğretmen ve idareciler taşımalı eğitimin ekstra iş yükü ve sorumluluk getirdiğini dile getirmiştir. Şoförler ise en çok ücret ve iyileştirme konusunda sıkıntı yaşadıklarını ifade etmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle, taşımalı eğitimin yapıldığı okullarda çalışan öğretmen ve idareciler için özlük haklarında iyileştirmeler, okulun daha iyi işlemesi için okulun imkânlarının iyileştirilmesi, şoförler için ücret iyileştirmeleri, öğrenciler ve veliler için servislerde düzenlemeler yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, İlkokul, Ortaokul, Taşımalı eğitim, Paydaş görüşleri

**E-Ululararasi
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 14, No: 6, ss. 219-235

Araştırma Makalesi

222

Gönderim: 2023-10-06

Kabul: 2023-12-10

Önerilen Atıf

Gazioğulları, K. ve Demirtaş, H. (2023). Taşımalı eğitim uygulamasına ilişkin paydaş görüşleri, *E-Ululararasi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14 (6), 219-235. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1372155>

GİRİŞ

Ülkeler gelişmiş ve nitelikli bir toplum oluşturabilmek için çeşitli yollara başvururlar. Bunların en önemlilerinden biri eğitimidir. Çağdaş toplumlarda eğitim devletin sorumluluğu altındadır. Bireylerin eğitiminde anaokulundan doktora eğitimine kadar uzanan bir eğitim süreci bulunmaktadır. Anaokulu ve ilköğretim çağı eğitimleri bireyler için temel bilgi ve becerileri kapsamaktadır. Bu temel bilgi ve becerilerin öğretimi, zorunlu eğitimin başlamasında bir adım niteliğindedir (Toprakçı, 2010). Türkiye’ de eğitimin yaygınlaştırılması Osmanlı Devleti zamanına dayanmaktadır. II. Mahmut döneminde yayınlanan fermanla ilköğretimin parasız ve zorunlu olması gündeme gelmiştir. Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra 1924 Anayasasında ilköğretimin zorunlu ve parasız olarak 7-14 yaş arasındaki çocukları kapsamı yer almış (Akyüz 2001), 1982 Anayasasında da “tüm kız ve erkek vatandaşlar için” hükmü de eklenmiştir (Toprakçı, 2010).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre İlköğretim; 6-14 yaş aralığındaki kız ve erkek bütün çocuklar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır şeklindedir ancak uzun bir zaman zorunlu eğitim sekiz yıl değil beş yıl olarak uygulanmıştır (Taşkiran, 2010). Beş yıllık zorunlu eğitim ile çocukların dünya şartlarına uygun ve yeterli eğitim almaları pek mümkün olmadığından "Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı" nda yer alan sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitim 1997–1998 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren ise (4+4+4 eğitim sistemi ile) on iki yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir.

Devletler vatandaşlarına iyi bir eğitim vermek ve bütün vatandaşlarının eğitim olanaklarından eşit şekilde yararlanmalarını sağlamak için çeşitli çalışmalar yaparlar. İhtiyacı olan öğrenciler için yatılı ve pansiyonlu (YİBO, PİO) okul uygulamaları, uzun yıllar devam eden birleştirilmiş sınıflı ilköğretim uygulamalarının yanında taşınabilir eğitim bu amaçla uygulanmaya başlayan çalışmalardandır (Bilek & Kale, 2012). Özellikle kırsal bölgelerde uygulanmakta olan birleştirilmiş sınıflardaki eğitimi Çınar (2004) kırsal bölgelerde öğrenci sayısının çok az olması ya da yeterli öğretmen ve dersliğin bulunmamasından kaynaklı, farklı yaşta ve farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerin tek bir sınıfta toplanarak eğitim alması olarak tanımlamıştır. Türkiye’de taşınabilir eğitim; uzak, dağınık ve nüfusu az olan köylerde öğrenci sayılarının az olması nedeniyle, yaşadığı köyde eğitime ulaşamayan öğrencilerin eğitim görebilmeleri için doğmuştur. Taşınabilir eğitim nedir? Eğitim hakkından yoksun kalması olası olan ilköğretim, ortaokul ve lise öğrencileri ile özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin, sabahleyin evlerinden servisler ile alınması, merkezi konumdaki bir okula götürülmesi, orada 7-8 saat eğitim görmesi ve sonrasında servislere binerek, kendi köylerine-evlerine dönmeleridir (Tuzcu, 2021, 114). Ülkemizde küçük ve dağınık yerleşme fazla olduğu için sekiz yıllık zorunlu eğitimi her yerde uygulayabilmek pek olağan değildir. Bunun için az nüfuslu yerlerdeki öğrencilerin de eğitim görebilmesi, fırsat eşitliğinden yararlanabilmesi için taşınabilir eğitim bir başka çözüm yolu olmuştur (Taşkiran, 2010).

Taşınabilir eğitim, Taşınabilir İlköğretim Yönetmeliğinde şöyle ifade edilmiştir: “İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına gününbirlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.” (MEB, 2000).. Güler (2002) taşınabilir eğitimin amaçlarını sıralarken birleştirilmiş sınıf uygulamasına son vermek, okulu kapanmış yerlerdeki çocuklar için eğitim imkânı ve taşınan öğrencilere daha kaliteli eğitim sunmak olarak sıralamıştır. İlköğretimin yaygınlaştırılması ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması taşınabilir eğitim uygulamasının amaçları arasındadır (Baş, 2001). Eğitim hakkı, eğitimde genellik ve eşitlik ve eğitimde fırsat ve imkan eşitliği toplumdaki bütün bireylerin devletin sunduğu eğitim ortam, olanak ve fırsatlarından eşit bir biçimde faydalanabilmesini (İnan ve Demir, 2018; Tabak, 2019) tesis eden eğitim ilkelerindedir (Toprakçı, 2017). Yatılı okulların bir dezavantajı olarak çocukların hafta içi ailelerini görebilmeleri, çocuğun yalnızlık hissi yaşamamasının önüne geçmesi sebebiyle taşınabilir eğitim daha çok tercih edilir olmuştur (Kurt ve Sezek, 2018).

Taşınabilir eğitim 1989-1990 yılında Kırıkkale ve Kocaeli’nde pilot uygulama olarak başlamış, pilot uygulamadan verim alınması üzerine 1990-1991 eğitim öğretim yılında yaygınlaştırılarak “Taşınabilir İlköğretim Uygulaması” başlatılmıştır (Ari, 2003). Uygulamaya Çankırı, Antalya, Konya, Van, Balıkesir, Çanakkale, Eskişehir, Kırklareli ve Kocaeli illerinden 77 merkez dâhil edilmiştir (Büyükkaragöz, 1995, 40-42). Sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçilince taşınabilir eğitim uygulaması daha çok

yaygınlaşmıştır (Yurdabakan ve Tektaş, 2013; Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Uçak ve Sezer, 2007). Karakütük (1996) taşımali eğitime geçilmesinin nedenlerini eğitimin yaygınlaştırılması, yerleşim birimlerinin dağınık olması, iç göçler, eğitimin niteliğinin yükseltilmesi, maliyetin azaltılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması şeklinde ifade etmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü taşımali eğitim uygulamalarıyla öğrencilerin müstakil sınıflarda kendi yaşlılarıyla daha iyi eğitim aldıklarını, okuma-yazmayı daha kısa sürede öğrendiklerini, Türkçeyi daha güzel kullandıklarını belirtmiştir. Taşımali eğitim gören öğrencilerin okula ilk başladıkları zamanlarda utangaçlık gözlenirse de kısa bir süre sonra bu davranışların azaldığı okula uyum sağladıkları, arkadaşlarıyla grup çalışmalarına rahatlıkla katıldıkları görülmüştür. Okullara sağlanan öğretmen, okul personeli, okulun elektrik, su faturaları konularında; okulun araç-gereç, bakım-onarımı konusunda taşımali eğitimin tasarruf sağladığı görülmüştür (Taşımali İlköğretim Uygulamaları, 2005).

Taşımali eğitim yalnız Türkiye’de değil farklı ülkelerde de uygulanmaktadır. Yeni Zelanda’ da okul öncesi eğitimi için “Taşımali Eğitim Uygulaması” kullanılmaktadır (Kennedy, 1990’dan akt., Meydan, 2004, 255–265). Amerika Birleşik Devletleri’nde, Filipinler’de (Toprakçı, 2010) ve Avustralya’nın Orta Queensland bölgesinde (Fowler, 1979’dan akt., Küçükoğlu, 2001, 71) taşımali eğitim uygulamalarına rastlanmaktadır. Yapılan alan yazın taramasında taşımali eğitimle ilgili pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Aktaş, 2022; Cesur, 2021; Şahban, 2016; Gürbey, Vd., 2020; Özdemir, 2023; Mengi, 2019; Üstün, Bayar ve Keskin, 2020; Aslan, 2023). Ancak Malatya ili özelinde taşımali eğitimle ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Taşımali eğitimin sorunlarının yapıldığı bölgenin özelliklerine (coğrafi, kültürel vb.) göre farklılıklar gösterebilmesi mümkündür. Bu sebeple Malatya ili Battalgazi ilçesindeki ilkokul ve ortaokullardaki taşımali eğitim yapan bazı okullar ele alınarak taşımali eğitimle ilgili bu bölgede yaşanan sıkıntılar belirlenmeye çalışılmış ve çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Taşımali eğitimin paydaşı olan öğrenci, öğretmen, idareci, veli ve servis şoförlerinin yaşadıkları farklı sorunlar bulunmaktadır. Taşımali eğitimle ilgili sorunları paydaşların her birinin kendi penceresinden nasıl gördüğünü bir bütün olarak ortaya koyabilmek, her yönüyle değerlendirebilmek ve sistemin daha iyi işlemesi için sorunların çözümüne katkı üretebilmek için bu araştırma önem arz etmektedir.

YÖNTEM

1. Araştırmanın Modeli

Taşımali eğitimin paydaşları olan öğrenci, öğretmen, idareci, veli ve servis şoförlerinin taşımali eğitimle ilgili yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmada durum çalışmasına dayalı nitel bir araştırma yapılmıştır. Durum çalışması; belli bir zaman içinde sınırları çizilmiş bir veya birkaç durumun gözlem, görüşme, doküman, rapor gibi veri toplama araçları ile derinlemesine incelendiği nitel bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2013). Durum çalışmasında ele alınan durumla ilgili olay, yer ya da kişiler bütüncül bir bakış açısıyla ele alınır; olay yer ya da kişilerin durumdan nasıl etkilendikleri ve durumu nasıl etkiledikleri üzerinde durulur (Tellis, 1997, Akt. Yurdabakan ve Tektaş, 2013). Yapılan çalışmada taşımali eğitim durumundan etkilenen öğrenci, öğretmen, veli, yönetici ve servis şoförlerinden görüş alındığından bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır.

2. Çalışma Grupları/Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubu 2021 – 2022 eğitim öğretim yılında Malatya ili Battalgazi ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı taşıma kapsamında olan resmi ilkokul ve ortaokullardaki öğretmenler, idareciler, öğrenciler, veliler ve servis şoförlerinden oluşmaktadır. Bu okullar içinden Battalgazi ilçesinde taşımali eğitim yapan bir ilkokul ve bir ortaokulda görev yapan 4 idareci ve 10 öğretmen, taşımali eğitim alan 11 öğrenci, öğrencisi taşımali eğitim alan 7veli, 2 şoför olmak üzere toplam 34 kişiden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Katılımcıların gerçek isimleri yerine kodlama isimleri kullanılmıştır. Öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde, okul idarecileri İ1, İ2, İ3... şeklinde, öğrenciler A1, A2, A3... şeklinde, veliler V1, V2, V3... şeklinde, şoförler Ş1, Ş2 şeklinde kodlanmıştır. Aşağıda Tablo 1, 2, 3 ve 4’ te araştırmanın katılımcılarının demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1. İdareci ve öğretmenlerin demografik özellikleri

Katılımcı Kodu	Görevi	Branşı	Cinsiyeti	Yaşı	Kıdem (Yıl)	Taşınmalı okulda çalışma süresi (Yıl)
İ1	Mdr. Yd.	Türkçe	Erkek	34	11	6
İ2	Mdr. Yd.	Sınıf Öğrt.	Erkek	36	15	9
İ3	Müdür	Sosyal Bilgiler	Erkek	30	8	4
İ4	Müdür	Sınıf Öğrt.	Erkek	53	26	7
Ö1	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Erkek	52	23	10
Ö2	Öğretmen	Rehber Öğrt.	Erkek	32	9	5
Ö3	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Kadın	42	16	2
Ö4	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Kadın	38	10	9
Ö5	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Erkek	42	22	2
Ö6	Öğretmen	Okul Öncesi	Kadın	36	13	4
Ö7	Öğretmen	Bilişim Teknolojileri	Erkek	43	15	6
Ö8	Öğretmen	Fen Bilimleri	Erkek	38	16	16
Ö9	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Kadın	44	16	5
Ö10	Öğretmen	Sınıf Öğrt.	Erkek	38	14	2

Tablo 2. Öğrencilerin demografik özellikleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Sınıfı
A1	Kız	12	8
A2	Kız	9	3
A3	Kız	8	2
A4	Kız	9	3
A5	Kız	9	3
A6	Kız	14	8
A7	Kız	9	3
A8	Kız	7	1
A9	Erkek	13	7
A10	Erkek	12	7
A11	Erkek	11	5

Tablo 3. Velilere ait demografik özellikler

Katılımcı Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Taşınmalı Eğitim Alan Öğrenci Sayısı
V1	Erkek	36	1
V2	Erkek	44	3
V3	Erkek	40	3
V4	Erkek	37	3
V5	Erkek	32	2
V6	Erkek	42	4
V7	Erkek	42	3

Tablo 4. Şöforlere ait demografik özellikler

Katılımcı Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Servis Şöforlüğü Süresi(Yıl)
Ş1	Erkek	26	1
Ş2	Erkek	43	15

3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Demografik özelliklerin tespiti için öğrenci, şoför ve velilere 3; öğretmen ve idarecilere 5 soru sorulmuştur. Taşınmalı eğitim uygulamasıyla ilgili öğretmen, idareci ve öğrencilere 7'şer soru, şöforlere 4 soru, velilere 8 soru yöneltilmiştir.

Görüşmeye başlamadan önce katılımcılardan araştırmaya gönüllü katıldıklarına dair onam formu alınmış, katılımcıyla sorular paylaşılmış, görüşme sorularını inceleyen katılımcının onayı ile görüşmeye başlanmıştır. Görüşme için katılımcılardan randevu alınmış olup, katılımcının onayı ile görüşme ses

kaydı alınmıştır. Alınan ses kayıtları katılımcılara dinletilmiş ve görüşme esnasında sorulara verdiği cevaplar inceletirilmiş ve yeniden onayları alınmıştır.

4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmacılar tarafından yapılan geçerlik güvenirlik çalışmaları beş aşamada toplanabilir. Öncelikle yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmadan önce literatür taraması yapılmış ve konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ortaya çıkarılmıştır. Literatür taramasından sonra hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları uzman görüşüne sunulmuş ve dönütlerden sonra düzenlenerek kullanıma hazır hale getirilmiştir. Daha sonra pilot uygulama yapılmış ve soruların yanıtlayıcılar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı değerlendirilerek veri toplama aracına son hali verilmiştir. Görüşme formunun uygulanmasından sonra görüşmede elde edilen veriler iki araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, araştırmacıların ortak görüşleri bulgulara yansıtılmıştır. Bu araştırmayı yapan iki araştırmacının biri üç yıldır taşımali eğitim yapılan bir okulda müdür yardımcısı olarak çalışmaktadır. Diğer araştırmacı ise uzun yıllar eğitim sisteminde öğretmen ve müfettiş olarak çalışmış, daha sonra akademiye geçerek eğitim yönetimi alanında akademisyen olarak çalışmaya devam etmektedir. Dolayısıyla araştırmacılar bu araştırmayı yürütebilecek yetkinliktedirler.

5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak elde edilen verilerin analizinde, nitel veri analizi yöntemlerinden olan içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmış, yani analiz çeşitlemesi yapılmıştır. Veriler analiz edilirken katılımcılardan elde edilen verilerden temalar ve kategoriler oluşturulmuş ve görüşmelerden alıntılar yapılarak araştırmanın bulguları desteklenmiştir. Veriler analiz edilip yorumlanırken kişisel bilgilerin gizliliğine dikkat edilmiş, katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuştur.

BULGULAR

1. Taşımali Eğitimin Neden Olduğu Olumsuz Durumlar

Taşımali eğitimin neden olduğu olumsuz durumlar okul idarecileri, öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşleri temelinde Tablo 5' te verilmiştir.

Tablo 5. Taşımali eğitimin olumsuz yanlarına ilişkin yönetici öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri

Tema	Kategoriler	Katılımcılar	n
Taşımali Eğitimin Olumsuz Yanları	Eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etki	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö8, Ö10, V1, V4, V6, A1, A9, A10, A11	15
	Taşımali öğrencilerde oluşan olumsuz durumlar	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, V1, V2, V3, V4, V7, A2, A4, A5, A7, A9, A10, A11	23
	Fazla iş yükü	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	14
	Servislerde uygun taşıma yapılmaması	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, V2, V6, V7, A1, A2, A3, A4, A5, A7, A8, A9, A10, A11	27
	Öğrenci güvenliği	İ1, İ2, İ3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö10, V1	8
	Şoförle iletişim	İ1, İ2, İ3, Ö2, Ö4, Ö9, Ö10	7
	Anasınıfı eğitimi	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	12
	Ders dışı kurs ve etkinlikler	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, V1, V2, V3, V4, V5, V6, V7, A1, A2, A3, A5, A6, A10	27

Tablo 5'te taşımali eğitimin neden olduğu olumsuz durumlara ilişkin görüşler incelendiğinde taşımali eğitimin; eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkilerinin olduğu öğrencilerin sabah erken kalkmaları, her gün yolculuk yapmaları gibi sebeplerle okula yorgun geldikleri görülmüştür. Katılımcılar servislerde uygun taşıma yapılmadığını ve öğrencilerin servisle gelmesinin kaza riski taşıdığını dile getirmiştir. Bazı katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda verilmiştir.

"Çocuk zaten derse yorgun geliyor derse zaten 1-0 yenik başlıyor bu da başarıyı kesinlikle etkiler." (Ö10)

"Uykusuzluk yaşıyorum, dersimi etkiliyor. Mesela sabah ilk iki ders bazı konuları anlamıyorum çünkü uykusuz oluyorum." (A10)

"Benim kendi çocuğum eve geldiğinde başım ağrıyor, yorulmuş diyorum. Okuldan gelmiş biliyorum ki en çok serviste yoruluyor." (V1)

"Servis birleştirme sorunumuz var bu konuda sürekli verilerden şikâyet alıyoruz. Okulun önünden öğrencileri servislere bindiriyoruz sonra servislerin birleştirildiğine dair şikâyetler alıyoruz." (İ1)

"Anne baba olarak kaza riskinden korkuyoruz acaba servis geldi mi diye saatini takip ediyoruz." (V1)

Katılımcıların tamamı taşınmalı eğitimin öğretmen ve idarecilerin iş yükünü artırdığını, ekstra sorumlulukları olduğu halde öğretmen ve idarecilere bir artışının olmadığını dile getirmiştir. Bazı katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

"Nöbetçi öğretmen öğrenciyi servise bindirecekse önce taşımayla gelen bütün öğrencileri tanınması gerekir. Bir çocuk bile okulda kalsa sorumlusu bu öğretmendir. Öğretmen ve idareci açısından stres oluşturduğunu, yük getirdiğini ancak bir getirisinin olmadığını söyleyebilirim." (Ö6)

Öğretmen ve idarecilerin yarısı şoförlerle iletişim konusunda sıkıntı yaşadıklarını, şoförlerin eğitim seviyesinin yetersiz kaldığını; veli ve öğrencilerin ise şoförlerle iletişim konusunda sıkıntı yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcıların görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

"Servis şoförleri en az lise mezunu olmalıdır. İlişkilerde seviye düşüklüğü görebiliyoruz." (İ1)

"Servis şoförleri ile ilgili hiçbir sıkıntı yaşamadım. Tanıdık diye mi, akrabalık var diye mi hiçbir sıkıntı yaşamadık." (V1)

"Şoförlerle bir sıkıntı yaşamıyoruz bizimle gayet iyi iletişim kuruyor servisçimiz." (A6)

Katılımcılar anasınıfı eğitiminin taşınmalı eğitim kapsamında olmadığını, bu yüzden köydeki öğrencilerin anasınıfı eğitiminden mahrum kaldığını belirtirken, taşınmalı eğitimin ders dışı etkinliklere katılımı kısıtladığını dile getirmişlerdir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur.

"Normalde yasak olmasına rağmen çocuğun başarısı için anasınıfı öğrencisini şoförün servise almasını sağlayabiliyorduk." (İ2)

"Köyde olan, anasınıfı eğitimi için gelemeyen öğrenciler birinci sınıfta diğerlerine göre biraz daha geride olurlar. Gönül ister ki o çocuklar da anasınıfına gelebilsin." (Ö5)

"Sene başında anket yapılıyor kursa katılacak mısınız diye taşıma ile gelen çocukların tek düşündüğü ben eve nasıl döneceğim oluyor." (Ö2)

"Ders dışı bütün etkinliklere katılamıyorum sadece etütlere gidiyorum, öbürlerine pek imkân olmuyor." (A6)

2. Taşınmalı Eğitim Gören Öğrenciler Arasındaki Farklılıklar

İlçe merkezinde ikamet eden öğrencilerle taşınmalı gelen öğrenciler arasında farklılıklara ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri Tablo 6' da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların ilçe merkezinde ikamet eden öğrencilerle taşınmalı gelen öğrencilerin farklılıklarına ilişkin görüşleri

Tema	Kategoriler	Katılımcılar	n
Öğrenci Farklılıkları	Veli ilgisi ve katılımı	İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Öğrenci başarısı, disiplini	İ1, İ2, İ4, Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	9
	İmkanlar	İ1, İ2, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10	12

Tablo 6'da ilçe merkezindeki öğrencilerle taşınmalı gelen öğrenciler arasındaki farklılıklara ilişkin görüşler incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun veli ilgisi ve katılımı; öğrenci başarısı, disiplini ve imkânları açısından farklılık olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu duruma ilişkin katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

"Veli toplantısı yapıyoruz veli gelemiyor ya da biz veli ziyaretine gideceğiz köydekine gidemiyoruz." (Ö10)

"Ahlak bakımından yetiştirilme bakımından köydeki öğrencilerimizden daha memnunuz. Disiplin sorunu yaşamıyoruz. Çünkü köydekilerin daha oturmuş düzenleri var." (İ1)

"Köyden gelen öğrencilerin imkânları biraz daha sınırlı bunu pandemi sürecinde çok net görmüştük."
(Ö8)

3. Taşımali Eğitimin Yapıldığı Okulun Fiziki Şartlarının Taşımali Eğitime Uygunluğu

Taşımali eğitim yapılan okulun fiziki şartlarının taşımali eğitim için uygunluğuna dair okul yöneticileri, öğretmenler, veliler ve öğrencilerin görüşleri Tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların okulların fiziki açıdan taşımali eğitime uygunluğuna ilişkin görüşleri

Tema	Kategori	Katılımcılar	n
Okulların Fiziki Koşullarının Uygunluğu	Uygundur	İ1, İ3, İ4, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, V2, V3, V5, V7, A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11	25
	Uygun değildir	İ1, İ2, Ö1, Ö6, Ö9, Ö10, V1	7

Tablo 7'deki okulların fiziki durumunun taşımali eğitim açısından uygunluğuna ilişkin görüşler incelendiğinde katılımcılar servisler için öğrenci indirme ve bindirme alanlarının olmamasının fiziki bir yetersizlik olduğunu dile getirmiş, yemekhane koşullarının yemek yemeye elverişli olmadığından söz etmişlerdir. Buna ilişkin bazı katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

"Yemekhanemiz var her türlü imkânımız var ama okulumuzun bahçesi büyük olmasına rağmen okul servislerini okul bahçesine alamıyoruz servisler için ayrılmış bir alan yok." (İ1)

"Çok uygun değil bence. İnisiyatif kullanılarak sınıf bozulup yemekhane yapılmış daha modern daha güzel bir yemekhanenin olması daha iyi olur." (V1)

"Yemek yediğimiz yer uygun bir sıkıntı yaşamıyoruz, yemekler güzel oluyor." (A8)

4. Taşımali Eğitimin Olumlu Yanları

Taşımali eğitimin olumlu yanlarına ilişkin okul yöneticileri, öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların taşımali eğitimin olumlu yanlarına ilişkin görüşleri

Kategoriler	Katılımcılar	n	
Taşımali Eğitimin Olumlu Yanları	Müstakil sınıfta eğitim	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, V1, V2, V3, V4, V5, V6, V7, A1, A2, A4, A5, A6, A10, A11	27
	Sosyal çevre ve sosyal gelişim	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, V1, V2, V5, V7, A1, A2, A3, A4, A5, A6, A8, A9, A10, A11	27
	Daha ekonomik	İ1, İ2, İ3, İ4, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9	9
	Servis ve yemek imkânı	İ1, İ3, İ4, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, V1, V2, V3, V5, V6, V7, A1, A2, A3, A6, A8, A9	21

Tablo 8'de yer alan taşımali eğitimin olumlu yanlarına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde, katılımcıların çoğunun öğrencilerin müstakil sınıflarda eğitim almasının ve sosyal ilişkilerinin gelişmesinin, taşımali eğitimin daha ekonomik olmasının, taşımali eğitimde servis ve yemek imkânı sağlanmasının olumlu olduğu yönünde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

"Birleştirilmiş sınıflarda aynı sınıf içinde birden fazla sınıf vardır, çocuklar sürekli aynı ortamı paylaşır. Taşımada ise öyle değil, bireysel sınıflar var. Birleştirilmiş sınıfa göre taşımali eğitim daha avantajlı." (Ö1)

"Çocuğun annesinden babasından uzakta kalması yerine taşımali eğitim zor da olsa bunun daha tercih edilebilir olduğunu düşünüyorum." (Ö2)

"Taşımali eğitimin özellikle köy çocuklarının sosyal gelişiminin üzerinde çok ciddi etkili olduğunu düşünüyorum." (İ1)

"Bence ekonomik olarak verimli ama bunun içinden dediğim gibi yemek olayının çıkarılması gerekiyor." (İ2)

"Yemekhaneye iniyoruz, devlet yemek veriyor, kitapları ücretsiz veriyor." (A1)

5. Taşımali Eğitim İçin Okullara Verilen Destek Yeterliliği

Taşımali eğitim için okullara verilen desteğin yeterliliğine ilişkin okul yöneticileri, öğretmen ve velilerin görüşleri Tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların taşımali eğitim için devlet tarafından okullara verilen destek konusundaki görüşleri

Tema	Kategoriler	Katılımcılar	n
Okula Destek	Verilen destek yeterli	İ3, Ö2, Ö3, Ö5, V2, V3, V5	7
	Verilen destek yeterli değil	İ1, İ2, İ4, Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, V1, V4, V6, V7	14

Tablo 9’da taşımali eğitim için devletin okullara verdiği desteğin yeterliliği konusunda katılımcı görüşleri incelendiğinde, verilen desteğin yetersiz olduğu yönünde görüş belirten katılımcılar, okulların dönüşümü için gerekli şartların sağlanmadığını, planlama ve iyileştirme yapılmadığını dile getirmişlerdir. Veliler ise yemek, servis ve denetimi, köy okullarının açılması açısından verilen desteği değerlendirmişlerdir. Buna ilişkin bazı katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda sunulmuştur.

“Veliye verilen servis desteği ve yemek desteği bence yeterli daha ne olmasını bekleyebiliriz ki.” (V5)

“18 kişilik servise 35-40 kişi biniyor, sorsan ayakta kimse yok çocuklar oturuyorlar ama sıkışıyorlar. Devletten beklediğimiz destek, öğrencilerin daha rahat gidip gelmesi için denetim anlamında bir destek.” (V7)

“Okulları iyileştirme, taşımali eğitim için uygun hale getirme noktasında bir destek yok.” (Ö10)

6. Taşımali Eğitimde Servis Şoförlerinin Yaşadığı Sorunlar

Taşımali eğitimde servis şoförlerinin yaşadığı sorunlara ilişkin katılımcı şoförlerin görüşleri Tablo 10’ da verilmiştir.

Tablo 10. Şoförlerin taşımali eğitimle ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri

Tema	Kategoriler	Katılımcılar	n
Şoförlerin Yaşadığı Sorunlar	Veli istekleri	Ş1, Ş2	2
	İhaleyi alan firma	Ş2	1
	Kurallara uyma	Ş1, Ş2	2
	Güzergâh	Ş1, Ş2	2
	Ücrette iyileştirme	Ş1, Ş2	2

Taşımali eğitim için öğrenci taşımacılığı yaparken şoförlerin karşılaştığı sorunlar incelendiğinde, şoförlerin velilerin özel isteklerinden, ihaleyi alan firmadan, oluşan zamlar sonrası ücrette iyileştirme yapılmamasından ve bazı yerlerde güzergâhın taşıma için elverişli olmamasından kaynaklı sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Şoförlerin yaşadığı sorunlar konusunda katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yoluyla aşağıda verilmiştir.

“Kimi velilerimiz öğrencisini kapıdan almamızı istiyor, taşımali eğitimde belirli güzergâhlar var bu güzergâhların dışına çıkamıyoruz. Her öğrenci için kapıya gidersek öğrencileri 2-3 saate toplayamayız.” (Ş1)

“Firma ile ilgili sıkıntılar var, onu hiç söylemeyin. Paramızı alamıyoruz, parayı bu hafta vereceğiz diyor 2 hafta atlatıyor.” (Ş2)

“Duruma göre davrandığımız oluyor. Öğrenci azsa tek serviste birleştirip getiriyoruz öğrencileri.” (Ş1)

“Uygun ama bazı yerlerde stabilize yollar var bizim alan kırsal bahçelerin içine de giriyoruz.” (Ş2)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda katılımcıların yarısı kadarının taşımali eğitimin, eğitim-öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini ifade ettikleri görülmüştür. Yapılan araştırmalarda okul öncesi eğitiminin taşımali eğitim kapsamının dışında bırakılması olumsuz bir durum olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan taşımali eğitimin öğretmen ve idarecilere artı iş yükü getirmesi, okul etkinliklerine ve veli toplantılarına veli katılımının olmaması gibi olumsuz sonuçları bulunmaktadır (Kaya, 2017; Yurdabakan, 2013; Arı, 2003; Bilek, 2012; Şimşek 2017; Altunsaray, 1996; Kabaş, 2006; Karakütük, 1996; Kefeli, 2005; Küçüköğlü, 2001; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yalçın, 2006; Yeşilyurt, Vd., 2007; Yılmaz, 1998). Eğitim öğretim faaliyetlerinin olumsuz etkilenmesinin nedenleri arasında öğrencilerin yolculuk yapması, erken uyanması, uykusuzluk

yaşamaları sıralanabilir. Uslu (2017) ya göre ise taşımaları öğrencilerde psikolojik ya da fiziksel rahatsızlıklar görülebilmektedir. Bu olumsuzlukların öğrencilerin dersleri algılamasında güçlük yaşamalarına neden olduğu söylenebilir. Şimşek ve Büyükkıdık (2017) araştırmalarında, öğrencilerin erken kalkmak zorunda olduklarını bu yüzden uykusuz kaldıklarını, kahvaltı yapmadan evden çıktıklarını dile getirmişlerdir. Gürbey, Ezberci Çevik ve Şahin, (2020) yaptıkları araştırmalarında taşımaları öğrencilerin yolda çok zaman kaybettiklerini ve evde ders çalışmak için yeterli sürelerinin kalmadığını dile getirmişlerdir.

Öğretmen ve okul idarecilerinin görüşlerine göre taşımaları eğitimin iş yükü oluşturmasına rağmen bir getirisinin olmadığı ifade edilmiştir. Taşımaları eğitimin oluşturduğu iş yükü konusunda alan yazındaki araştırmalarda ortak nokta taşımaları eğitimin fazladan sorumluluklarının olduğudur (Şimşek ve Büyükkıdık, 2017; Bilek ve Kale, 2012; Çavuşoğlu ve Dönmez, 2018). Taşımaları okulların yöneticilerinin iş yükünü artırdığını ortaya koyan benzer araştırmalar (Küçük, 2010; Uraslu, 2017; Sarpkaya ve Dal, 2020) bulunmaktadır. Yanbakar, Bulut, Mart ve Yavuz, (2023) araştırmalarında servislerin zamanında gelmemesi ve öğrencileri zamanında almaması, öğrencileri taşırken acele etmeleri, serviste yardımcı personelin olmaması gibi olumsuz sonuçlar elde etmişlerdir.

Servislerin uygun taşıma yapmaması konusunda katılımcıların çoğu, ilkököl ve ortaoköl öğrencilerinin ya da farklı köylere ait 2 servisin tek serviste taşınmasından bahsetmiştir. Çavuşoğlu ve Dönmez (2018) araştırmalarında servislerin kapasitesinden fazla öğrenci taşıdığına dikkat çekmişlerdir. Yurdabakan ve Tektaş (2013) araştırmalarında servislerin başka taşıma işine yetişmek için öğrencileri ders saatinden daha önce okula getirdiklerini, serviste öğrencilerin ayakta kaldıklarını, yer kapmaya çalıştıklarını ve kimi zaman bu durumun kavgaya neden olduğunu ifade etmiştir. Jimerson (2007), Howley & Howley (2001) ve Hackett (2007)' e göre taşıma aracında geçen süre, çocuğun okul harici etkinliklere katılım çeşitliliği ve süresini azaltarak onun sosyal yaşamı üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır. Araştırma sonuçları öğrencinin taşınmasının, onun ödevlerini, dinlenmesini ve uyumasını olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur (Ramage & Howley 2005; Spence, 2000). Bu konuda Elagöz (2022) de yolculuk sürelerinin uzun olmasını ve servis şoförlerinin uygun taşıma yapmamasını öğrencilerin başarısını düşüren olumsuz etmenler olarak ifade etmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre taşımaları eğitim aynı zamanda kaza riskini de taşımakta ve öğrencilerin güvenliği konusunda tehdit oluşturmaktadır. Yurdabakan ve Tektaş (2013) ile Toprakçı (2010) da çalışmalarında kaza riskinden bahsetmiş ve öğrencilerin yol güvenliğini dile getirmişlerdir. Ozan (2015) kış aylarında taşımaları öğrencilerin soğuktan olumsuz etkilendiğini ve kar yağışının yoğun olduğu zamanlarda ise taşımaları öğrencilerin eğitimlerinin aksadığını dile getirmişlerdir. Benzer biçimde Zars (1998) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Amerika'daki taşımaları eğitim uygulaması ve taşımaları eğitim alan öğrencilerin akademik yönden nasıl etkilendiği araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin yolculuk için uzun zaman harcadığına, sosyal etkinliklere katılmadıklarına, obeziteye yatkın olduklarına değinilmiştir. Champ (2002) tarafından yapılan araştırmada taşıma maliyeti, kış şartlarında öğrencilerin taşınması için gerekli olan yol açma çalışmaları, ailelerin taşımaları eğitime bakışı ve servis araçlarında emniyet kemerinin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Homleyden tarafından yapılan çalışmada ise 26 taşımaları öğrenci ailesiyle görüşülmüş; servislerin durumu, uzun süren yolculuklar ve bu yolculukların ne kadar güvenli olduğu üzerinde durulmuştur. Bu araştırmanın bir başka sonuç olarak küçük yaşta çocukların yaşı büyük olan çocukların baskılarına maruz kaldığı ve bu durumun küçük çocukları rahatsız ettiği görülmüştür (Homleyden Vd., 2005'den akt., Gülmez, 2020). Henderson (2009) tarafından yapılan çalışmada taşımaları öğrencilerin okul servisleri ve servis dışındaki davranışları, okul başarısı ile taşımaları olma arasındaki ilişki ve taşımalarının güvenliği konuları ele alınmıştır. Bu araştırmanın bir başka sonucu olarak taşımaları eğitim kapsamındaki öğrencilerin disiplin açısından sorunlara neden oldukları, öğrencilerin servislerdeki olumsuz davranışlarını okulda da gösterdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şoförlerle iletişim konusunda öğretmen ve idareciler sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Cincioğlu, Öztürk ve Demir (2014) araştırmalarında servis şoförlerinin eğitim seviyesinin yetersiz olduğundan, ihaledeki şoför ile taşıma işini yapan şoförlerin farklı olduğundan ve bu yüzden eğitim verilse bile istenen sonucun alınamayacağından bahsetmişlerdir. Veli ve öğrenciler ise iletişim konusunda bir sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Cincioğlu Vd., (2014) bu durumu şoförlerin öğrenci ve velilerle akrabalık ya da komşuluk ilişkilerinin olmasından kaynaklı olabileceğini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi eğitimin ve özellikle anasınıfı düzeyinin taşımaları eğitim kapsamı dışında bırakılması

köyde yaşayan okul öncesi çağındaki öğrenciler için mağduriyet oluşturmaktadır. Ana sınıfı eğitimi almak isteyen öğrencilerin gayri resmi olarak servise binmelerine göz yumulmaktadır. Ana sınıfı eğitimi alamayan öğrencilerin kendini ifade etme, ders başarısı gibi konularda anasınıfı eğitimi alanlara göre biraz daha geri kaldığı sonucuna varılmıştır.

Taşımali eğitimin ders dışı kurs ve etkinlikleri olumsuz etkilediği, öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders dışı etkinliklere katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. [Kaya \(2017\)](#) araştırmasında, taşımali eğitimde öğrencilerin ders dışındaki sosyal etkinliklere de katılmak istediklerini ancak kurslara kalan öğrencileri servisin bekleme yükümlülüğünün olmadığını dile getirmiştir. [Kaya \(2006\)](#) tarafından gerçekleştirilen araştırmada taşımali eğitim alan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmak istedikleri ancak servisle gitmeleri gerektiği için katılmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. [Özer, Doğan ve Çetin \(2022\)](#) tarafından gerçekleştirilen araştırmada destekleme ve yetiştirme kurslarına katılmak isteyen taşımali öğrenci velilerinin öğrencilerinin ulaşım ve yemek konusunda sıkıntı yaşadıklarını dile getirdikleri görülmüştür.

Araştırmanın bir başka sonucu olarak taşımali gelen öğrencilerin velilerinin buldukları köylerin okula uzak olmasından ve uğraştıkları tarım, hayvancılık gibi işlerin yoğunluğundan dolayı veli toplantılarına katılmadıkları, öğretmenlerle yeterince görüşmedikleri ortaya çıkmıştır. [Elçiçek ve Kaplan \(2012\)](#) araştırmalarında öğrencilerin ikamet ettikleri köylerin uzak olmasından kaynaklı, velilerle öğretmenlerin görüşmelerinin zor olduğunu dile getirmiştir. [Sezer, Çırak ve Yıldırım \(2018\)](#) aile rehberliği için yapılan görüşmelerde taşımali öğrenci velilerine ulaşmanın oldukça zor olduğunu belirtmişlerdir. [Sarpkaya ve Dal \(2020\)](#) araştırmalarında taşımali öğrenci velileriyle okul iş birliğinin zayıf olduğunu ortaya koymuştur. Oysa okul-aile iş birliği çok önemlidir ([Epstein & Conners, 1992](#)). Birçok araştırma okul- aile ilişkilerinin iyi olmasının öğrenci başarısını artırdığını ortaya koymaktadır ([Anderson & Minke, 2007](#); [Edwards, 1991](#); [Griffith, 1996](#); [Halsey, 2005](#); [Herman & Yeh, 1983](#); [Hong & Ho, 2005](#); [Stewart, 2008](#)),

Bu araştırmada köyden gelen öğrencilerle ilçe merkezindeki öğrencilerin imkanlar açısından farklı oldukları görülmüştür. Köydeki öğrencilerin bulunduğu ortamın daha doğal olduğu, kendilerinin üretici konumunda oldukları ve köy yaşamı hakkında daha bilgili oldukları saptanmıştır. İmkân bakımından eksik oldukları nokta ise istedikleri her şeye hemen ulaşamamalarıdır. Özellikle pandemi sürecinde yaşadıkları internet ve altyapı sorunlarını yaşadıkları imkansızlıklar olarak değerlendirebilir. [Öztürk \(2021\)](#) araştırmasında uzaktan eğitim sürecinde taşımali öğrencilerin internet bağlantısı ve altyapı yetersizliğine dayalı sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. [Can \(2022\)](#) araştırmasında merkezdeki öğrencilerle taşımali gelen öğrencilerin imkanlarının aynı olmadığına, bu durumun öğrenciler arasında bazı olumsuz durumlara neden olduğuna değinmiştir. [Neyişçi ve Konucuk \(2022\)](#) taşımali öğrencilerin pandemi döneminde özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin anne babalarının cep telefonlarıyla internet erişimi sağlamaya çalıştıklarını ve internet kullanım aşımı yaptıklarında ise öğrencilerin kesinti yaşadıklarını ifade etmiştir.

Taşımali eğitim için okulların fiziki yapısının uygun olduğu görüşü ağırlıkta olmakla beraber öğretmen ve idarecilerin fiziki açıdan uygun görmeme nedeni, servisler için öğrenci bindirme alanlarının eksikliği, okulların kendi imkanlarıyla sınıfları yemekhaneye dönüştürmesi ve gerekli hijyen şartlarının uygun olmaması şeklindedir. Buna göre taşımali eğitime geçen okulların önceden dönüşümünün yapılmadığı, taşımali eğitime hazır hale getirilmediği sonucuna ulaşılmaktadır. Okullar resmiyette taşımali eğitime geçirilmiş, uygulamada ise kaderine terk edilmiştir. Nitekim yapılan araştırmalarda taşımali okulların birçoğunda yemekhane bulunmadığı ifade edilmiştir. ([Yeşilyurt, 2007](#); [Cincioğlu vd., 2014](#); [Çetinkaya ve Üzümcü, 2021](#); [Işık ve Maya, 2003](#); [Özgün, 2007](#)). [Yurdabakan ve Tektaş \(2013\)](#) araştırmasında öğrencileri mağdur edecek durumların engellenmesi için sıkı denetimlerin yapılmasının önemine değinmiştir. [Çelik \(2019\)](#) yöneticilerin çok fazla yaptırım gücü olmasa da uygulamalar esnasında risklerin azaltılması için denetimin önemli olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre katılımcıların çoğunluğunun birleştirilmiş sınıflarda eğitim görmek yerine müstakil sınıflarda eğitim görmeyen daha avantajlı olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. [Kaya \(2010\)](#) öğrencilere daha kaliteli eğitim vermek için birleştirilmiş sınıf yerine müstakil sınıfta eğitim vermek amacıyla taşımali eğitim sisteminin uygulandığını dile getirmiştir. [Büyükkaragöz ve Şahin \(1995\)](#) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğretmen, idareci ve velilerin taşımali eğitimin öğrenci başarısını artırdığı yönünde görüş ifade ettikleri görülmüştür. [İyibaş \(2017\)](#) taşımali eğitimin okullaşma oranını artırdığından bahsetmiştir. [Uslu \(2017\)](#) araştırmasında taşımali eğitimin okullaşma oranını

artırdığına ve birleştirilmiş sınıf oranını düşürdüğüne değinmiş ayrıca taşımali eğitim ile köylerde kalan öğretmenlerin azaldığını ifade etmiştir.

Yapılan araştırmada katılımcıların bazılarının görüşlerine göre taşımali eğitimin öğrencilerin sosyal gelişimini desteklediği, öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir. İlk başta bir uyum süreci gerektirse de yeni arkadaşlıklar kurma, toplum içinde kendine yer bulma açısından öğrencileri desteklediğini söyleyebiliriz. [Yurdabakan ve Tektaş \(2013\)](#) araştırmalarında taşımali eğitim alan öğrencilerin ilk günlerde uyumsuzluk ve çekingenlik gösterdiğini ama kısa sürede çevreye uyum sağladıklarını, kendilerine olan güvenlerinin arttığını, okul ve toplum kurallarına uymaya dikkat ettiklerini ifade etmiştir. [Şan \(2012\)](#) taşımali öğrencilerin başlarda uyum sorunu yaşasalar da zaman içinde alıştıklarını ifade etmiştir. [Altunsaray \(1996\)](#)'ın yaptığı araştırmada; taşımali eğitimin eksiklerine rağmen öğrencilerde olumlu davranışlar geliştirdiğini, birleştirilmiş sınıf yerine müstakil sınıflarda eğitim alan öğrencilerin eğitimden daha iyi faydalandığını dile getirmiştir.

Taşımali gelen öğrencilere yemek ve servis imkânı sağlanması uygulamasından veli ve öğrencilerin memnun olduğu öğretmen ve idarecilerin ise uygulama ile ilgili sıkıntılar yaşadığı görülmüştür. Yemek ve servis imkânı sağlanmasının ise devlet tarafından verilen önemli bir destek olarak kabul edildiği ancak yemek israfı, yemek dağıtımı, yemekhanenin uygunluk durumu, personel yetersizliği okul idaresi için sıkıntı yaratmaktadır. [Küçükkoğlu \(2001\)](#) araştırmada taşımali okullara yeterli personelin verilmemesinin yemek dağıtımı ve sonrasındaki temizlik için sıkıntı yarattığını ifade etmiştir.

Taşıma yapan şoförlerin, velilerin öğrencilerini daha yakından almaları ve daha yakına bırakmalarını istemelerinden kaynaklı sorun yaşadıkları görülmüştür. Şoför ile veli arasında bu durum çözülmediğinde sorunun idareye taşındığı belirlenmiştir. Araştırmada firmaların zamanında şoförlere ücretlerini ödemediği görülmüştür. Taşıma yapılan yol güzergâhının taşımaya uygun olmayan durum ve koşullar olduğu ifade edilmiştir. [Yıldırım \(1991\)](#) dağınık yerleşmenin, iklimin ve ulaşımın taşımali eğitim üzerindeki etkilerinden söz etmiş, iklim ve ulaşım şartlarının dikkate alınarak planlamaların yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Araştırmada diğer paydaşların da şoförlerin kendi ifadelerinde de kurallara uygun taşıma yapılmadığı sonucuna varılmıştır. 2021-2022 eğitim öğretim yılında ülke genelinde yaşanan zamlar sonrası akaryakıt fiyatlarının da fazlasıyla yükseldiği, ihale yapılan zamandaki fiyatların çok aşağıda kaldığı buna rağmen şoförler için ekonomik bir iyileştirme yapılmadığı da dile getirilen bir sorun olarak tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre okul-aile iş birliğini sağlamak için öğretmen ve idarecilere maddi ve manevi imkânlar sağlanabilir. Taşımali gelen öğrencilerin okula ve çevreye daha çabuk alışması için uyum ve oryantasyon çalışmaları yapılabilir. Taşıma statüsü verilen okullar yemekhane ve diğer bina donanımları açısından dönüştürülerek taşıma için uygun hale getirilebilir. Servislerle ilgili yaşanan sıkıntılar için servislerin denetimleri ve okul idarelerinin bu konudaki yetkileri artırılabilir. Taşımali okulların maddi ihtiyaçları için devlet bütçesinden ödenek ayrılabilir. Taşımali okulda çalışan öğretmen ve idarecilere ek hizmet puanı, fazladan ek ders, yönetici yer değişikliğinde kullanılacak ekstra puan gibi özendirici uygulamalar yapılabilir. Servislerde yardımcı personel bulundurulabilir. Taşımali okullara hem bayan hem erkek yardımcı personel verilebilir. Öğrencilerin kurs ve diğer ders dışı faaliyetlere katılabilmeleri için servis imkânı sağlanabilir. Taşıma kapsamında olmayan anasınıflı öğrencileri için köylerde ana sınıfları açılabilir. Taşımali okul yoğunluğu coğrafi merkezlerine kampüs okullar yapılabilir. Aynı anda taşımali eğitim yapılan farklı bölgelerde ve okullarda yaşanan sorunları belirlemeye dönük nicel çalışmalar yapılabilir.

Etik Beyan

Bu çalışma İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Kurulu, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. 01.08.2022/ 18)

Teşekkür

Birinci yazar çocukları Yavuz Alp ve Selim Eren'e, eşine ve desteğini hiç esirgemeyen danışman hocasına sonsuz teşekkürlerini sunar.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Aktaş, A. M. (2022). Öğretmenlerin taşımali eğitim uygulaması hakkındaki görüşleri.
- Akyüz, Y. (1997) Türk Eğitim Tarihi, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları No:1
- Anderson, K. J., & Minke, K. M. (2007). Parent involvement in education: Toward an understanding of parents' decision making. *The Journal of Educational Research*, 100(5), 311-323.
- Altunsaray, A. (1996). Taşımali ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi: Balıkesir örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arı, A. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması (Uşak örneği). *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 101-115.
- Aslan, C. (2023). Taşımali eğitim sisteminde yemek hizmeti standartlar dahilinde en düşük maliyetle sağlanması ile ilgili bir çalışma: Bilecik Örneği.
- Baş, M. (2001). Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasında taşıma merkezi kabul edilen ilköğretim okullarının sorunları, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.2000.
- Bilek, E., Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşımali eğitim uygulaması. *GEFAD / GUJGEF*, 609-632.
- Büyükkaragöz, S., Şahin, H. (1995). Taşımali ilköğretim uygulamaları. *Eğitim ve Bilim*, 19, 16-39.
- Can, M. C. (2022, Ocak). Köy okullarında yaşanan sorunlar ve taşımali eğitime yönelik veli, öğretmen ve yönetici görüşleri. Denizli, Güney ve Buldan, Türkiye.
- Cesur, A. (2021). Fırsat Eşitliği Temelinde Taşımali Eğitim Uygulaması: Kızılırmak İlçesi Örneği. 9. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi-Bildiriler Kitabı-IV, 125-137.
- Champ, J. (2002). The Cold and Bumpy Ride: Busing to School in Rural Saskatchewan during the 1950s. Prepared for Saskatchewan Western Development Mudiium's "Winning the Prairie Gamble" 2005 Exhibit.
- Cincioğlu, M., Öztürk, M., Demir, H. (2014). Birecik'te taşımali eğitim uygulamalarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 211-229.
- Creswell, J. W. (2013). Nitel araştırma yöntemleri. Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (Çeviri Ed. M. Bütün, S. B. Demir), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çavuşoğlu, D., Dönmez, B. (2018). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Pazarlık'ta taşımali eğitim uygulaması. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 646-675.
- Çelik, F.O. (2019). Taşımali eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Çetinkaya, M., Üzümcü, M. (2021). Taşımali eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi. *Sürt Eğitim Dergisi*, 1-16.
- Çınar, İ. (2004). Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında ilk okuma yazma öğretimine ilişkin bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 31-45
- Edwards, M. M. (1991). Building conditions, parental involvement and student achievement in the DC public school system. Unpublished master's thesis, Georgetown University, Washington, DC.
- Elağöz, Z. (2022). Eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin taşımali eğitim kapsamındaki öğrencilerin eğitim öğretim motivasyonlarını artırıcı çalışmalarının öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi. *Academic Social Resources Journal*, 7(39), 766-776.
- Elçiçek, Z., Kaplan, U. (2021). Taşımali eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 202-219.
- Epstein, J. L., & Conners, L. J. (1992). School and family partnerships. *Practitioner*, 18(4), 177-187.
- Griffith, J. (1996). Relation of parental involvement, empowerment, and school traits to student academic performance. *The Journal of educational research*, 90(1), 33-41.
- Güleryüz, H. (2002). Taşımali Eğitim. Ankara: Öğretmen Dünyası
- Gülmez, E. (2020). İlkokullarda taşımali eğitim uygulamasına yönelik görüşler. *Milli Eğitim*, 437-461.
- Gürbey, S., Çevik, E. E., & Şahin, A. (2020). İlköğretimde yerleşik, taşımali ve yatılı bölge okullarında eğitim ve bu eğitimin öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi: Yahyalı ilçesi örneği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 445-459.
- Hackett, M. W. (2007). Exploring the relationship between recreational sports employment and academic success. *Recreational Sports Journal*, 31(1), 69-74.
- Halsey, P. A. (2005). Parent involvement in junior high schools: A failure to communicate. *American Secondary Education*, 34(1), 57-69.

- Henderson, B. B. (2009). The School Bus: A Neglected Children's Environment. *Journal of Rural Community Psychology*, 12(1),1-11.
- Herman, J. L., & Yeh, J. P. (1983). Some effects of parent involvement in schools. *The Urban Review*, 15(1), 11-17.
- Hong, S., & Ho, H. Z. (2005). Direct and indirect longitudinal effects of parental involvement on student achievement: Second-order latent growth modeling across ethnic groups. *Journal of Educational Psychology*, 97(1), 32-42.
- Howley, A. & Howley, C. (2001). Rural school bussing. Eric Digest. <http://www.ericdigests.org/2002-3/busing.htm>. (Erişim tarihi 20.04.2021)
- Jimerson, L. (2007).
- Işık, H. ve Maya, İ., "Taşımali ilköğretim uygulaması ve bu uygulamaya son verilmesiyle ilgili veli görüşleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, c.1 1, s.2, 2003, 285-296.
- İnan, M., ve Demir, M. (2018). Eğitimde fırsat eşitliği ve kamu politikaları: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 337-359.
- İyibaş, M. A. (2017). Taşımali eğitim: Öğretmen ve öğrenci görüşleri (Master's thesis, Mardin Artuklu Üniversitesi).
- Kabaş, N. (2006). Taşımali ilköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar: Bolu İli Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Karakütük, M. (1996). Taşımali ilköğretim ve sorunları: Sincan ilçesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Ç. N. (2006). Taşımali eğitim programındaki ilköğretim öğrencilerinin durumları: Silopi köyleri örneğinde bir sosyal değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 105-116.
- Kaya, İ. (2010). Taşımali eğitimin yönetimi ve sorunları: Adıyaman ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kaya, N. Ç. (2017). Taşımali eğitim programındaki ilköğretim öğrencilerinin durumları: Silopi köyleri örneğinde bir sosyal değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2).
- Kefeli, S. (2005). İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Normal, Yatılı ve Taşımali İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması (Mudurnu İlçesi Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kurt, U., & Sezek, F. (2018). Investigation of students education life expectancy and physical space satisfaction from gender in regional boarding middle schools. *Atatürk University Journal of Kazım Karabekir Faculty*, 37,157-171.
- Küçük, A. (2010). Taşımali ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray İli Örneği). Unpublished doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Küçükoğlu, A. (2001). İlköğretimde taşımali ilköğretim uygulamasına ilişkin öğretmen yönetici görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşımali Eğitim: Bursa İli Örneği. *İlköğretim Online*, 5(2), 16-23.
- Mengi, A., (2019). Özel Eğitim Okullarında Taşımali Eğitim İle İlgili Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesi: Van İli Örneği . *ISPEC Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi* (pp.22-25). Siirt, Turkey
- Meydan, A. (2004). Taşımali ilköğretim uygulaması. *S.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*,(16- 17-18), 255-266.
- MEB (2000). Taşımali İlköğretim Yönetmeliği. T.C. Resmî Gazete, 24021, 15 Nisan. Erişim: https://www.meb.gov.tr/earged/earged/Ortaog_ogr_s%C3%BCresi_bak_deger.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2005). "Taşımali ilköğretim uygulamaları" <http://meb.gov.tr/iogm.gov.tr>, (9.2.2010).
- Neyişçi, N., & Konucuk, E. (2022). Covid-19 sürecinde taşımali eğitim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of History School*, 15(LX), 3182-3199.
- Ozan, Ö. (2015). Kırsal eğitim ortamlarının bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla iyileştirilmesi: Eskişehir taşımali ilköğretim uygulaması örneği (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Özer, B., Doğan, S., Çetini İ. (2022) Taşımali eğitim veren devlet ortaokullarında destekleme ve yetiştirme kursları. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, vol.33, no.33, 176-196.
- Özdemir, H. (2023). Taşımali Eğitim Yapan Okullardaki Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları. *International Journal of Progression and Development in Education* (ijpade), 1(1), 44-61.
- Özgün, A. (2007) İstanbul'da taşımali eğitimin okul-veli-öğrenci açısından olumlu ve olumsuz etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, S. K. (2021). Covid-19 salgını sürecinde taşımali öğrencilerin uzaktan eğitim ile verilen fen bilimleri dersine yönelik görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17 (Pandemi Özel Sayısı), 3892-3917.
- Ramage, R. & Howley, A. (2005). Parents' perceptions of therural school busride. *The Rural Educator*, 27(1), 15-20.

- Sarpkaya, P. Y., & Sinem, D. A. L. (2020). Difficulties of transported education application: A case study. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 10(1), 83-118.
- Sezer, Ö., Çırak, Y., Yıldırım, O. (2018). Yatılı ve taşınmalı eğitim veren bir okuldaki öğrenci sorunları ve sunulan okul psikolojik danışmanlık hizmetleri. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1-30.
- Slowmotion: Traveling by schoolbus in consolidated districts in West Virginia. Rural School and Community Trust. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED499440.pdf> (Erişim tarihi 01.08.2021).
- Spence, B. (2000). Long school bus rides: Stealing the joy of childhood. Retrieved April, 5 2020 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED441640.pdf>.
- Stewart, E. B. (2008). School structural characteristics, student effort, peer associations, and parental involvement: The influence of school-and individual-level factors on academic achievement. *Education and urban society*, 40(2), 179-204.
- Şahban, B. (2016). Taşınmalı eğitim sistemine ilişkin veli görüşleri (Merkezefendi ilçesi Göveçlik mahallesi örneği).
- Şan, A. (2012). İlköğretimde taşınmalı eğitim öğrencilerinin sorunları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şimşek, A., Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşınmalı eğitim uygulaması değerlendirilmesi: Bozova ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 15-34.
- Tabak, H. (2019). Türk eğitim sisteminde eğitimde fırsat eşitliğine kuramsal bakış: Roller ve sorumluluklar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 370-393.
- Taşkıran, B. (2010). Taşınmalı eğitim merkezlerinde öğrenci başarısının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Toprakçı, E. (2010). The reality of primary schools and basic education in Turkey. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1) , 1-17 . Retrieved from <http://www.e-ijer.com/tr/pub/issue/8011/105215>
- Toprakçı, E. (2017) *Sınıf yönetimi* (3. Baskı). Pegem Yayınları.
- Tuzcu, G. (2021) Eğitim Ekonomisi, Pegem A Yayını, Ankara.
- Uraslu, T. (2017). Identify the problems that the principles of mobile primary schools encounter. *International Journal of Leadership Training*, 1(1), 40-43.
- Uslu, Ö. (2017). İlköğretimde taşınmalı eğitim uygulaması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Üstün, A., Bayar, A., Keskin, M. (2020). Taşınmalı eğitim uygulamalarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri: Mecitözü Örneği. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*
- Yalçın, K. Y. (2006). Yerleşik ve taşınmalı eğitim yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin toplumsallaşmasında beden Eğitimi ve sporun önemi Kütahya ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Yanbakar, E., Bulut, D., Mart, M., & Yavuz, R. (2023). Taşınmalı eğitim yapılan ilköğretim ve ortaokullarda yönetici ve öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Spor, Eğitim ve Çocuk*, 3(1), 1-27.
- Yangın, E. (1991). Taşınmalı ilköğretim uygulaması. *Millî Eğitim Dergisi*, (107).
- Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A., Sezer, D. (2007). İlköğretimde taşınmalı eğitim araştırması Van il merkez örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 197-213.
- Yıldırım, İ. (1991). İlköğretim hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve taşınmalı ilköğretim uygulamasında Diyarbakır örneği. İzmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri. İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yılmaz, E. (1998). Taşınmalı İlköğretim Uygulaması: Kırşehir İli Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yurdabakan, İ., Tektaş, M. (2013). Taşınmalı ilköğretim öğrencilerinin taşınmalı eğitime ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 511-527.
- Zars, B. (1998). Long rides, tough hides: Enduring long school busrides. Retrieved March 15, 2020 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED432419.pdf>.